

Nr 74.

Av herr **Öberg**, om anslag för beredande av möjlighet till skolgång för vissa skolpliktiga barn i de fem norrländska länen.

Sedan flera år tillbaka har på Kungl. Maj:ts framställning under 8:de huvudtiteln anslag beviljats till inackordering av fattiga skolpliktiga barn, som bo på längre avstånd till skola i vissa församlingar inom flera av de norrländska länen, för att bereda dem en någorlunda ordnad skolgång, då församlingarnas ekonomiska bärkraft och barnens antal krävt en sådan anordning.

Det förfaringssätt som sålunda kommit till användning, är enligt mångas mening väl funnet och bör i långt större utsträckning än hittills komma till efterföljd, emedan därigenom vinnes icke blott undervisning åt barnen utan även besparing av deras krafter, då de icke behöva tagas ut på långa och dåliga vägar, samt kommunerna därjämte befrias från en tung skolhusbyggnadspikt, som eljest vore ofrånkomlig, och statsverket gjorde en icke obetydlig vinst.

Om det statsbidrag som utgår till lärares avlöning finge, där så vore lämpligt, användas till inackordering av skolpliktiga barn från byar på stora avstånd från skolan där endast ett mindre antal barn finnas i skolåldern, så skulle församlingarna därigenom beredas en stor lättnad.

Av statsverkspropositionen under 8:de huvudtiteln vid punkt 34 framgår, att chefen för ecklesiastikdepartementet i skrivelse av den 4 maj 1916 anmodade folkskoleöverstyrelsen att taga under övervägande, huruvida inackorderingsbidrag, som redan beviljats vissa församlingar i de nordligaste länen för beredande av möjlighet till skolgång för vissa fattiga barn, borde tilldelas även andra församlingar i Norrland och till äventyrs jämväl i närgränsande delar av Svealand, samt att överstyrelsen med anledning härav den 6 november 1917 avgivit utredning och förslag i ämnet. Sagda förslag synes innebära, att staten skulle i en högst betydande utsträckning utöver vad som nu sker i förevarande

avseende understödja församlingar inom Norrlands alla län samt inom Kopparbergs och Värmlands län. Förslaget är ännu beroende på Kungl. Maj:ts prövning och orsaken härtill säges vara de statsfinansiella svårigheterna som hittills lagt hinder i vägen.

Den princip varpå detta förfaringssätt vilar synes sålunda vara på god väg att tränga sig igenom. De finansiella svårigheter, som sålunda anförts, synas mig dock ej vara alltför stora, då motsvarande besparingar i fråga om statsbidrag till lärarnas avlöning helt säkert kunna göras.

En skolrådsordförande uti en av Norrlands församlingar säger i en skrivelse till en kammarledamot i fjol (se andra kammarens protokoll den 20 april sid. 152): »Det är ju oerhört löjligt, för att ej säga sorgligt, att statsbidrag lämnas gladeligen till anställande av en lärare som på två stationer undervisar tillsammans tio barn. Därtill släpper staten gladeligen till för närvarande cirka 1,080 kronor i lön och 1,500 kronor i dyrtidstillägg, summa 2,580 kronor i lägsta lönegrad. Men att i stället få 1,000 kronor för dessa barns inackordering det är icke möjligt. Det är just detta vi här i B. ville förvärva. Vi skulle också kunna uttrycka det så, att vi vilja skänka staten ungefär 4,000 kronor om året.»

Skall nu folkundervisningen bli såsom avsikten ju är lika för alla, måste staten vidtaga härför lämpliga åtgärder, så att barnen komma fram till den undervisning de skola ha och församlingarna befrias i största möjliga utsträckning från den tyngd och börda, som uppkommer genom den stora byggnadsskyldigheten, som är dem ålagd genom nyligen fastställda boställsordningen. Klagomålen över densamma äro många och svåra.

Då en väsentlig lättnad härutinnan säkerligen kan vinnas på den väg som här ovan anvisats, på samma gång som barnens undervisning tillgodoses på fullt tillfredsställande sätt och utgifterna för staten ej ökas, synes det mig lämpligt ifrågasätta, att för sådant ändamål ett årligt anslag ställes till Kungl. Maj:ts förfogande, som har att detsamma fördela på sätt som synes lämpligt.

Jag hemställer vördsamt,

att riksdagen måtte ställa till Kungl. Maj:ts förfogande ett anslag av 50,000 kronor för beredande av möjlighet till skolgång för skolpliktiga barn, som bo på längre avstånd från skolan, uti församlingar inom de fem norrländska länen med rätt för Kungl. Maj:t att bestämma villkoren härför.

Stockholm den 21 januari 1922.

C. J. Öberg.